

KIHNU ÜLDKOGU PROTOKOLL

Kihnu

16. aprill 2011

Algus: 11.00

Lõpp: 16.45

Istungit juhatas vallavolikogu esimees: Paal Põlluste

Osavõtjad: vt osavõtjate nimekiri

Protokollis: sekretär Kristel Nazarov

Päevakord:

1. Kihnu valla meditsiinisüsteem – arengud kiire abi korraldamisest ja perearstindusest;
2. Ühistranspordi arendamine - Kihnu ja mandrivahelise transpordi korraldamine 2011 ja edaspidi;
3. Avameretuuleparkide rajamine Kihnu lähistele;
4. Kihnu laidude looduskaitseala kaitse-eeskirja eelnõust;
5. Taristu: valla teede ja valla sadama arengus ja tulevik;
6. Kihnu valla arengukava 2011-2020 avalik arutelu;

Päevakorrapunkt 1

Kihnu valla meditsiinisüsteem – arengud kiire abi korraldamisest ja perearstindusest

Kaljo Poldov: Tere päevast austatud Kihnu rahvas! Mul on heameel tervitada Teid Eesti Haigekassa poolt. Meditsiini poole pealt tahaks ma tõesti natukene rääkida üldarstiabist ja just selle kättesaadavuse poole pealt. Et tänase päeva seisuga on haigekassa ja doktor Vellendi vahel sõlmitud üldarstiabi osutamise leping, mis siis tähendab seda, et doktor Vellend on võtnud enda peale kohustuse Kihnu inimestele üldarsti teenust pakkuda.

Põhimõtteliselt siis nendest aegadest. Lepinguga on kokku lepitud, et üldarstiabi teenus peab olema viiel päeval nädalas kättesaadav kaheksa tunni jooksul, millal siis täpselt see praksis lahti ja millal kinni on, selle kohta peab olema perearsti juures vastav info väljas. Lisaks sellele on perearsti kohustus iga päev vähemalt viie tunni ulatuses ise patsiente vastu võtta. Ülejäänud aja sellest kaheksast on võimalus pöörduda pereõde poole ja lepinguga on kokku lepitud, et pereõde peab nädalas vähemalt 15 tundi kättesaadav olema. Niimoodi laias laastus peaks tööpäeval see arstiabi kättesaadavus olema tagatud. Ja siin ma kutsungi üles Kihnu rahvast, et pöörduda meditsiini probleemidega tekkimise korral avatud aegadel.

Siin võib tekkida juba järgmine küsimus, et mis siis saab kui patsiendi arstiabi vajadus tekib pärast seda kui perearsti praksis on suletud. Tegelikult perearstil ei ole kohustust, sõnaotseses mõttes väljaspoolt praksise vastuvõtu lahtioleku aega patsiente vastu võtta. Mis siis ülejäänud aja saab? Selleks on kaks võimalust. Ühest, erakorralisest abist, räägitaks kindlasti kohe pärast mind aga ma

räägin teile ühest teisest võimalusest, perearsti infotelefoni rahastab Eesti Haigekassa.. Perearsti infotelefoniga on seitse päeva nädalas ja kakskümmend neli tundi päevas avatud. Kõigi meditsiiniliste küsimustega on võimalik selle perearsti infotelefoni poole pöörduda. Olgu ta siis päeval või väljaspool perearsti vastuvõtuaega. Infotelefonile vastavad nii erilise väljaõppe saanud spetsialistid kui ka osadel juhtudel pereõed, kes kindlasti väga paljudele küsimustele oskavad kompetentset infot anda. Ja lisan veel, et esimesed viis minutit on tasuta tavatelefonilt. Aga tavatelefonilt peale viiete minutit ja mobiililt helistades tuleb maksta selle kõne eest vastavalt operaatorfirma teenuse hinnakirjale.

Haigekassa andmetel on doktor Vellendil patsiente ligi 370, kes Kihnu elanikest kuuluvad doktor Vellendi nimistusse, arvestades seda et meie andmetel on kindlustatud kuskil 670 kandis. Et see tähendab seda, et märgatav osa Kihnu elanikest on tegelikult perearsti valinud kuskile mujale.

Siis veel tekib küsimus, et väike saar ja perearst, kuidas ennast ära majandab? Kas tasub Kihnus perearsti pidada? Kui saarel elab alla 1200 inimese siis tegelikult Haigekassa rahastatakse väikesaare perearsti samadel alustel kui näiteks mandril töötavat perearsti, kelle nimistus on 1200 inimest, mis siis tähendab seda, et ühesõnaga perearstil peaks olema võimalus ennast siin ära majandada.

Tegelikult oli plaan rääkida perearsti rahastamisest täpsemalt, kas teil on huvi seda kuulda, mis alusel haigekassa tegelikult perearsti rahastab?

Kaie Lehtpuu: Jaa.

Kaljo Poldov: Nii siis tegelikult perearsti rahastamine koosneb mitmest asjast, üks osa on iga kuu baasraha, mida kõikidele perearstidele makstakse ja selle summa on 741 eurot kuus, lisaks saab Kihnu perearst selle eest, et paikneb Pärnust suhteliselt kaugel ja saab kaugusetasu, mille summa kuus on 249 eurot ja põhiosa rahast on siis, mis tuleb kindlustatu pealt makstav pearaha, rahastatud saab 1200 inimese eest ja pearaha kokku, mis haigekassa perearstile maksab on 3390 eurot kuus. Siis need kolm tasu kokku baasraha, kauguse raha ja pearaha on 4380 eurot. Lisaks siis maksab Haigekassa perearstile patsientidele tehtavate uuringute eest, mida ta ostab antud juhul Pärnu haiglast.

Mis saab järgmisel aastal? Kui doktor Vellend soovib võib veel jätkata, avaldades suveks soovi. Kui ei siis kuulutatakse välja konkurss, mis konkurss toob, seda me veel ette ei näe.

Johannes Leas: Küsimus analüüside osas. Kas vereanalüüsid ka kompenseeritakse?

Kaljo Poldov: Ei, lihtsamad uuringud kuuluvad pearaha sisse. Ainult suuremad, tõsisemad analüüsid kompenseeritakse.

Mihkel Leas: Kas olete endale esitanud küsimuse, miks on enamusel kihnlastel perearst mujal?

Kaljo Poldov: Sellele küsimusele ausalt öeldes tahaks ma täna vastuse saada. Aga omalt poolt arvan, et kuna õpilased ja osad inimesed töötavad mujal. Probleeme on kodu visiitidega. Koduvisiidi eest võib perearst võtta visiititasu. Kutsun kihnlasi üles tagasisidet andma: tel. 44 77 666 või e-mailil parnu@haigekassa.ee.

Epp Klooster: Ega mul väga palju enam lisada ei ole aga võib olla räägin mõne sõnaga sellest skeemist, kuidas arstiabiga lugu on. Mina isiklikult olen umbes kümme aastat tervishoiu korraldusega tegelenud ja olen ka Kihnu jaoks konkursse välja kuulutanud. Ja teate mitte ühte ainsat perearsti Pärnu maakonda sellel ajal juurde tulnud ei ole. Seetõttu ma aegajalt ütlen, et kui te juhtute kuskil perearsti nägema siis kummardage sügavalt ja tänage kättpidi, et ta üldse olemas on. Pärnu maakonda mitte ühtegi perearsti juurde ei ole tulnud, küll aga Pärnu linna. Kuid need ka ei ole enam noored inimesed ja nad on konkreetset meelitatud perearstikeskuste juurde ehk kui me ütleme seda, et Pärnu linna perearstikeskuse kõige noorem arst on 48 aastat vana, siis see annab täiesti selge pildi, milline olukord on.

Nüüd minul on kirjas, et 409 on neid patsiente, kes on doktor Vellendi nimistus. Aga miks ma seda rääkisin ega ma seda musta lugu poleks teile avaldanud, lihtsalt küsimus on selles, kui konkursi väljakuulutamine ei anna tegelikult mitte mingisugust erilist tulemust. Ega ma ei oska öelda mida vald peaks selleks tegema aga niisama lihtsalt perearst siia ei tule, sõltumata sellest kui te panite tähele Kaljo Poldovi jutust, et perearsti rahastatakse peaaegu kolmekordselt.

Teisel juhul, mitte et mina nii arvan, mina arvan, et Kihnu on täpselt niisugune kooslus, et siin võiks

perearst koha peal olla, lausa peaks. Aga juhul kui see peaks minema teisiti, et doktor Vellend enam ei jätka ja uut perearsti ei saa, siis kauge tulevik on selline, et paremal juhul töötab pereõde siin ja perearst on hoopis mandril. Kas see teile niisugusel kombel meeldib, vaevalt küll. Loomulikult mina luban ka siin, et me teeme ükskõik mida aga sellele tuleb otsa vaadata.

Mihkel Leas: Arsti me siia ei saa kuna koolilõpetajad tahavad teha karjääri, aga paraku Kihnus see ei saa toimuda. Loodan, et septembrist alates ei oleks teadete tahvlil kirjal, et turismi hooaja lõppemisega ei ole enam nädalavahetustel arstiabi.

Epp Klooster: Minu arvates on lõpetajatele just kihnu väljakutseks, enamus ei tea Kihnu saarest midagi.

Heiki Mägi: Perearst tagab ainult nädala sees arstiabi, laupäev ja pühapäev ei pea ta patsiente vastu võtma.

Andrus Remmelgas: Ma tõesti jätkaksin siit samast kohast, mina juhatan Põhja-Eesti Regionaalhaiglas kliinikut ja ma töotan iga päev noorte residentidega ja nende suhtumine on selline, et kui suurde haiglasse tööle ei saa, siis lähevad ära Soome. Nad ei lähe raha pärast, vaid sellepärast, et Eestis ei ole väljakutseid.

Perearstindus peab olema igal pool kättesaadav. Perearstiga on teie saarel läinud õnneks, teistel väikesaartel ei ole üldse perearsti. Siiamaani oli katmata erakorraline esmaabi Kihnu saarel, sellest siis me alustasime eelmise aasta sügisel. Pandi käima projekt, mille üldine eesmärk oli tugevdada kvaliteetset ja kättesaadavat kiirabiteenuse pakkumist Kihnu saarel.

Kõige suuremad on Kihnu ja Vormsi ja probleemiks on ka veel Ruhnu, mis asub kaugel. Teiste saartega on ühendus suhteliselt hea.

Miks just Põhja-Eesti Regionaalhaigla?

- Kõige kõrgem ravietapp Põhja- ja Lääne Eestis, kõik kõige raskemad haiged satuvad meile, meil on kiirabi teenuse osutamise kogemus Harjumaal, kus on meil kuus esmaabi brigaadi
- me oleme ainsad, kes teevad lennu teel transporti haiglasse, toome helikopteriga haigeid ka suurtelt saartelt

Praegu on väikesaarte teenindamiseks meil uued helikopterid, mida on meil siis kokku kolm tükki. Me oleme sinna sisse ostnud spetsiaalse meditsiini varustuse.

Projekti käivitamiseks hakkasime läbirääkima Terviseametiga, saime kokku Pärnus Päästeametiga, et uurida tausta, käisime Kihnus vaatamas, et kellega siin on üldse võimalik koostööd teha. Möödunud aasta viimasel päeval ehk siis 31. detsembril kirjutasime Terviseametiga alla lepingule, et me oleme nõus seda projekti vedama, koos siis rahastamisega, ütlen kohe, et seda raha anti nii vähe, et me tegelikkuses haigla poolt maksame isegi natukene peale. Edasi käis töötajate otsimine, käisid läbirääkimised nendega ja jaanurais sõlmisime lepingud ja alustas tegevust ööpäevaringne brigaad alates 1. veebruarist käesoleval aastal, see on rohkem kui kaks kuud tagasi. Käisime Pääste komandos, saime teada, et seal on olemas kiirabiauto, mis oli Päästeameti arvel ja vormistasime oma haigla arvele ümber. Sellist tehnilist tööd oli palju. Alates 1. veebruarist on teil 24 tundi ööpäevas seitse päeva nädalas Kihnu saarel elupäästvad esmaabi olemas.

See toimib siis niiviisi, et ööpäevaringselt on kaheliikmeline brigaad valves, neil on pidev võimalus ühendust võtta meie Regionaalhaigla valvestidega, kellega nad saavad konsulteerida, ükskõik mis kellaajal. Ja kui patsient vajab üleviimist, siis nende ülesandeks on organiseerida transport mandrile haiglasse koostöös meiega.

Igapäevaselt peate pöörduma oma perearsti poole, kui teil on hädaolukord või on juhtunud õnnetus, või on tõsine trauma või perearsti töövälisel ajal, siis tuleb pöörduda häirekeskuse numbrile. Siis saadetakse kaheliikmeline brigaad teile koju või sinna kus õnnetus juhtus.

Kuna need inimesed, kes siin töötavad vajavad ka puhkust ja teiseks suveperioodil rahvas kahekordistub Kihnu saarel, siis praegu on läbirääkimised Terviseametiga, et suveperioodil 6-8 nädalaks saadetakse siia saarele juurde üks kiirabi spetsialist, kes on mandril kiirabis töötav õde või arst, siis saame neile koolitusi teha.

Johannes Leas: Kas helikopteriga on võimalik transportida ka lamavat inimest?

Andrus Remmelgas: On võimalik. Riik on eraldanud väikesaarte lennutranspordile veel raha, et saab teha lisareise.

Kaie Lehtpuu: Kui öösel juhtub õnnetus, kuna Kihnus ei ole valgustust, kas helikopter saab maanduda?

Andrus Remmelgas: Jah saab. Kui ilma ei ole, siis ei saa.

Johannes Leas: Kas kirstu saab tuua helikopteriga, kuna hõljuki ja lennukiga ei ole võimalik tuua?

Andrus Remmelgas: Sõltub suurusest.

Päevakorrapunkt 2

Ühistranspordi arendamine - Kihnu ja mandrivahelise transpordi korraldamine 2011 ja edaspidi

Avo Rahu: 2007 oli see kui olin siin teie ees ja mul tuleb meelde, et siis olid probleemid väga tõsised lendamisega ja üldse talvel ja kevadel ülesaamisega mandrile. Ja ma tean, et teie üldkogu esitas tõsised küsimused kui Kihnu saar suudab hankida omale hõljuki, kas Maavalitsus rahastaks hõljuki liikumist. Eks ma pool sunnitud seisusega, et teie edaspidistest küsimustest pääseda lubasin ja täna ma võin raporteerida, et see nii on läinud ja me oleme selle kõigega väga hästi hakkama saanud.

Tegin endale väikese päevaplaani, millest ma mõtlen rääkida. Esiteks meie riigihanked lõppesid eelmisel aastal mõlemad, nii laevadel kui ka lennukil. Lennuki oma siis 30. aprill 2010 ja laevad lõpetasid 31. detsembril 2010 ja ei ole veel tänase päevani uue lepingu järgi veel liikuma saanud. Möödunud suvel üsna varakult saime hakkama lennuki riigihankega. Kuulutasime välja avaliku riigihanke, tuli ainult üks pakkuja aga see kohe pakkus sellise summa ja sellise teenuse, mis meie komisjoni liikmetele oli vastu võetav ja täna sel päeval me teame, et ka terve talve on see Saksa firma väga hästi oma vedamistega hakkama saanud. Ja kui me pärast näeme milliste arvudega on see eluolu kulgenud, siis me võime üsna kindlalt öelda, et meil on hästi läinud.

Laevadega on olukord selline, et laevade riigihangetega saime detsembri lõpuks siiski ühele poole, sest sinna me kutsusime kolm pakkujat, kaks neist esitasid pakkumise. Hange koosnes kahest osast, üks siis Pärnu suunale ja teine Munalaiu suunale. Munalaiu suunaga läks kohe üsna libedalt, seal oli kõik selge ja pakkumised üsna klaarid ja edukaks osutus senine vedaja AS Kihnu Veeteed. Aga probleemseks hankeks osutus Pärnu suund, kus me siis edasi tagasi loksutasime mitu korda neid läbirääkimisi ja lõppkokkuvõtteks ikkagi me kõrvaldasime hanke menetlusest Väinamere Liinid, kuna nemad ei suutnud korralikult selgeks teha, mida nad oma pakkumises kujutavad. Ja lõpptulemusena kui ta sai kõrvaldatud siis jäi võtjaks AS Kihnu Veeteed.

Laevade lepingud on koostatud kaheks aastaks, pluss kaks tähendab seda, et võimalusel kui selle kahe aasta jooksul ei jõua siia vetesse Munalaiu liinile kõrgema jääklassiga laev, mis võimalikult aastaringselt saaks siin kursseerida, siis on meil võimalik veel aasta kaupa kuni kaks aastat lepingut pikendada. Meie lootus on selline, et vähemalt nelja aasta jooksul peaks see olema lahendatud. Ja sama on lennukiga, mis on täpselt samast asjast seotud aga seal on leping kohe tehtud neljale aastale, kuid võimalik vähendada ühe aasta võrra.

Hõljuki eelmise aasta tulu on suur, see on võib olla see koht, kus me eelmisel aastal maksime Tõstamaa vallale selle summa ette, mis meil sellel aastal väga ära kulus, saime osta selle aasta algul üle 200 000 maksvad uued hõljuki balloonid ja lisa tallad, et balloonid ära ei kuluks, et neid mitte nii ruttu läbi kulutada. Loodame, et sellel aastal teeb Tõstamaa vald valmis hõljuki kuuri, et sellel aastal ei peaks hõljukit lumehanges parandama.

Laevaliiniidel 1. juulist muutuvad hinnad. Täna-homme kui te laevaga sõitma lähete on hinnad samad. Sellemõttes, et alates 1. juulist on need hinnad ümardatud täiseurodeks. Jalgratta hind ainukesena tõuseb 0,64 euro pealt 1 euronile, see on kõige suurem kallinemise hind.

Üks täiendav osa tuleb juurde: soodus sõidupileti saab ID kaardi alusel, kui ID kaarti kaasas ei ole siis soodus piletit ei saa. Alla 15 aastastel lastel ei pea ID kaarti olema, laevafirma teeb lastele plastik kaardid.

Johannes Leas: Millal mandri-kihnlastel saavad parvlaeval liinil sõita kihnlase piletiga?

Avo Rahu: Kes elab Kihnus see saab, kes ei ela Kihnus, see ei saa.

Johannes Leas: Kas te ei saaks seda arutada. Kes on sunnitud siit ära minema, kas ei saa oma

kodukohta tulla.

Avo Rahu: Praegune seis on selline, et lepingud ja riigihanked vaatavad kihnlasi ja mitte kihnlasi.

Kaie Lehtpuu: Ma tahan küsida taksobussi kohta, millest oli eespool juttu, et pühapäeval tuleb buss vastu ainult õhtusele praamile, see eeldab seda, et 16.15 saavad jalarahvas minna. Aga väga palju on õpilasi, kes käivad kaugemal koolis ja nad on sunnitud minema hommikuse praamiga ära, selle 13.00-ga ja sellele ei käi bussi vastas. Ja teine asi mis veel, kui graafikuid kinnitate siis võiks loogiliselt mõelda, et neljapäeval, reedel ja laupäeval toome me tohutult rahvast Kihnu aga pühapäeval läheb ära ainult kolm või neli reisi, et võiks panna Amaliele õhtuse reisi veel juurde sest lisareise tegime eelmisel aastal tohutult.

Avo Rahu: See pannakse kirja ja me arvestame sellega.

Mark Soosaar: Kaks aastat tagasi tegid Manija inimesed Maavalitsusele kirja arvates, et Manija kihnlased on ka kihnlased, siis saime positiivse vastuse, et võiks olla sama soodustus, sest üksainus kirik ja surnuaed ja sugulased on siin. Maavalitsus oli nõus aga Kihnu Veeteed keeldus. Kas praegu on Maavalitsuse seisukoht sama, et soodustus võiks olla, sest pensionäril 100 krooni maksta, et Kihnus ära käia on natuke palju?

Avo Rahu: See on siis Johannese küsimuse jätk, ega ma siin rohkemat midagi öelda ei oska, meie lepingutes on tõesti nii kirjas, et kihnlane Kihnu saarele, manijalane Manija saarele. See ei ole väga minu teha.

Jaan Alas: Kas see aasta suur praam linnas ka mõnel päeval seisab?

Avo Rahu: Ühel päeval nädalas paar tundi.

Jaan Alas: Võiks terve päeva seista, vähemalt ühel päeval nädalas.

Avo Rahu: Jah seda probleemi ma isegi tean aga see on pörkunud laeva firma rakenduste taha, kuna tekivad meeskonna vahetamise probleemid.

Päevakorrapunkt 3

Avameretuuleparkide rajamine Kihnu lähiste

Eero Saava: Planeeritavad tuulepargid asuvad kuskil 10 kilomeetri kaugusel. Tuulepark vajab igapäevaselt hooldust ja maailma praktika kohaselt töötab sellises tuulepargis 10-15 hooldusinseneri igapäevaselt, ma ei oska öelda, kas ka laupäeval pühapäeval aga vajadusel töötavad nad seal ka nädalavahetusel. Töö on iseenesest põnev ja kindlasti soovitaks seda tööd õppida, sarnane on auto elektrikule või autolukkseppale. Kes on hea lukksepp see võiks vabalt tööd saada ja töö on iseenesest põnev. Füüsiliselt küllaltki raske, ütleme tuulikus on paras turnimine ja peab olema hästi keskendunud, et endale vigi ei teeks. Ma olen ise ka seal koolitustel käinud ja ikka päris raske töö. Kindlasti selline tuulepark vajab hoolduslaeva, väga loogiline variant oleks see, et oleks Kihnu sadamas, see on kuskil 20 meetine laev ja sadamasse sobiks see küll, tuleks ainult osasid kaisid remontida. Aga laevast meil ei piisa, on vaja veel helikopterit ja hõljukit.

Järgmine oluline valiku koht on, et kuhu panna tuulepargi alajaam, tavaliselt pannakse tuulepargi alajaam keset tuuleparki, ta on samamoodi massiivsel vundamendil. Kui alajaam on meres siis tõenäoliselt kaabel ei peaks läbima ka Kihnut, me ei tea veel kus see peaks kulgema. Ja teine variant on see, et tuulepargi alajaam on saare peal, kuna saar on siiski piisavalt lähedal tuulepargile. Ja kui alajaam on saarepeal, tema asukoht võiks olla seal samas kus on meil praegu tuulemõõte mast ja eskort kaabel võiks kulgeda sama koridori pidi, kus on praegune 20kw kaabel. Alajaamaga mingeid ootamatusi kaasa ei tule, alajaamale muidugi tuleb juurde täiendav personal, paar inimest.

Lindude rida on meil plaanis eriti tõsiselt uurida. Paigaldame linnuradari ja sisuliselt oleme valmis selleks, et hakkame tuuleparke välja lülitama, kui linnuradar registreerib rändlinnu parvede saabumise. Kalade teemat hakkame alles uurima, kuid me arvame, et me ei mõju halvasti kalasaakidele. Juhul kui see peaks nii olema, et kalasaagid hakkuvad, siis kasutame kompenseerimist. Me muidugi arvame, et probleemi ei tule.

Hea uudis meil õnnestus lõpuks saada Eesti Energia siseselt kõik heakskiidud, mul on kaasas leping, millega anname Kihnu diiselelektrijaama hoone 5 aastaks tasuta kasutusse MTÜ Kihnu Mere Seltsile.

Kui me Kihnu tuulikuid ehitama hakkame, siis mitte enne 2015 aastat. Tuulikute vahelised

kaablid tahame süvistada mere põhja, nii et meremeestele ei ole piirangut selles piirkonnas.

Johannes Leas: Professor Ojakäär on elutööna uurinud räime, et räim tuleb Liivi lahte sisse ja koguneb Ruhnu süvikus parvedesse ja siis sealt hakkavad hargnema kude kohtadesse. See tähendab seda, et kudemis kohtade ja räimeparvede vahele jääb ümber Kihnu tuulepark. See on üsna oluline probleem mis vajab arutelu, seal on ikka tegemist siis tuulepark tuleb ümber Kihnu kas siis tulevad kalaparved Kihnu lähi ümbrusesse?

Eero Saava: Hakkame uurima.

Õie Vesik: Kas müra on inimese kõrvale ka kuulda?

Eero Saava: Ei kindlasti mitte. Kuulma hakkate hommikul ja õhtul helikopteri ja hõljuki häält.

Reene Leas: Kas keskkonna hinnang on tehtud?

Eero Saava: Ei ole. Keegi ei taha toetada.

Enn Karjam: Millal üles seadma neid hakatakse?

Eero Saava: Mitte enne 2015. aastat.

Leili Joala: Iga linna parv lendab erineval ajal, kas iga kord lülitatakse tuulikud välja?

Eero Saava: See radari süsteem peab andma vastuse kui kõrgelt ja millal nad seal lendavad.

Päevakorrapunkt 4

Kihnu laidude looduskaitseala kaitse-eeskirja eelnõust

Nele Saluveer: Tahame rääkida natukene kihnu laidude loodukaitse ala moodustamisest ja nendest küsimustest, mis seoses sellega tekivad. Räägiksin teile natuke sellest miks me kaitseala üldse praegu teeme, sellest milliseid väärtusi me seal kaitsta soovime ja milliseid piiranguid sellega seoses tuleb rakendada ja siis toome välja ettepanekud, mis meile on kaitse eeskirja avalikustamise jooksul laekunud. Ja pakume välja ka omapoolseid lahendusi.

Mina usun, et kohalik rahvas on kursis sellega, et tegelikult on planeeritud territoorium juba kaitse all ehk siis kihnu laiud on Sangelaidude kaitseala nime alla alates 1964 aastast. Siis 2005 aastal moodustati viiherhülge püsielupaik ja 2007 aastal Pärnu lahe hoiuala, see siis hõlmab ka mereala. Tegelikult praegu kehtivad samad piirangud, mis sellest kaitse eeskirjas olid välja toodud, millega saite vallas tutvuda.

Mida me siis kaitseme? Üldine eesmärk on hoida neid laidusid sellisel kujul nagu nad praegu on: looduslikuna ja tagada seal elavatele liikidele soodne elupaik. Kuna tegemist on ka Natura võrgustikku kuuluva alaga siis kaitseme ka konkreetseid elupaiga tüüpe. Elustikku koha poolepealt on kõige olulisemaks väärtuseks linnuliigid, kes seal pesitsevad ja viiherhülged. Ja kõikide nende väärtuste kaitseks tuleb rakendada piiranguid.

Põhilised piirangud on ehitustegevusele, siis on mõningad piirangud paadiga sõitmisel: mootorita paadiga võib sõita kogu kaitsealal välja arvatud seal, kus on parasjagu liikumispiirang sihtkaitsevööndis ja mootorpaadiga sõitmisel piirang, kuni 8 sõlme. Jahti võib pidada kaitsealal kiskjatele, linnujahti ei luba, kuna linnud on üks olulisemaid kaitse-eesmärke. Piiranguvööndis on keelatud kalapüük mõrraga ning kalapüük võrguga, mille silmasuurus ületab 200 millimeetrit. See viimane ei tohiks kalamehi palju häirida.

Olulisem on see, et selle kaitse eeskirja eelnõus on sees ajaline kalapüügi piirang, sellest siis ma räägin kohe täpsemalt. Kaitsealal on kahte erinevat tüüpi sihtkaitse vööndit, üks on linnulaidude sihtkaitse vöönd, kus on plaanis rakendada liikumis piirang 15. aprillist-15. juulini, seda siis selleks, et tagada lindudele pesitsusaegne rahu. Ja teine on siis karede sihtkaitsevöönd, selleks, et hülged saaksid seal toimetada. Liikumispiirang on ettenähtud seal 15.veebuarist kuni novembri keskpaigani. Täiesti arusaadavatel põhjustel paljudele piirangud ei meeldi. Väga tänulik, et selle eeskirja väljapanekul kohe alguses saabus palju ettepanekuid, ma tooks need ka siinkohal välja. Kalurid siis soovivad, et me jätaks ära piiranguvööndi, vähendaksime karede sihtkaitsevööndi piiri, vähendaksime linnulau sihtkaitsevööndit, nii et sihtkaitsevöönd oleks laidude ümber 100 meetri ulatuses ja muudaksime karede sihtkaitsevööndi liikumispiirangu.

Meie ei ole valmis kaotama piiranguvööndit aga me oleme valmis loobuma sellest ajalisest kalapüügi piirangust. See tähendab muidugi seda, et me neid teisi sihtkaitsevööndeid oluliselt vähendada ei saa. Ja sihtkaitsevööndi piiridest siis veel niipalju, et te tegite ettepaneku, et võiks olla 100 meetrit laidude ümber aga meie peame need piirid tähistama ja see läheks päris keeruliseks kui

me hakkaksime igalt poolt seda 100 meetrit järgima.

Tahan teile öelda seda, et ükski asi ei ole praegu lõplik see avalik väljapanek kestab esmaspäevani, kes tahab ettepanekuid teha siis on veel võimalus. Kalurite kirjale vastame alates esmaspäevast kahe nädala jooksul.

Enn Karjam: Kas poidega saaks ära märgistada selle piirkonna?

Nele Saluveer: Ikka märgistatakse.

Mihkel Leas: Kõigepealt küsimus ja siis mul oli palve viie minutiliseks ettekandeks. Kuidas praeguseni linnud seal kõik on säilinud, et nüüd peab nii suure hoolega kaitsma hakkama. Kuidas nad on siiaaani sajandeid-sajandeid seal elutsenud ja pesitsenud ja ma usun, et tulevikus teevad seda ka?

Nele Saluveer: Et niipalju kui meie oleme kursis selle linnu arvukuse hindamisega, siis igal pool räägitakse, et linnu munade korjamine on nii suur probleem ja tegelikult ei ole linnud nii hästi säilinud.

Leili Joala: Mis siis nüüd veel teha on kui kormoranid seal kõik ära reostanud on, mis linde te seal kaitsma hakkate, kes veel sinna elama lähevad?

Heiki Luhamaa: Ma räägin natuke lindudest ära. Kormorane enam kihnu laidudel ei ole, selle probleemi on mingi loodusjõud juba ära lahendanud. Varsti tõenäoliselt ei ole ka enam teisi linde, kuna kahe viimase aasta jooksul olen laidudel käinud ja enamuse pesadest olid tühjad, need pesad kus olid munad sees, neid oli väga raske leida. 2009 me ajasime inimesed minema, kes olid mune täis pangea laiu peal. Me ei kutsunud keskkonnainspektsiooni välja aga oleks pidanud tegelikult kutsuma. Aga küsimus ei ole selle kuidas linnud on seal säilinud aastasadu. Aastasadu on nad säilinud seal niimoodi, et inimeste mõju on olnud nõrk igal pool. Meie arvates neil lindudel, kes seal pesitsevad enam järelkasvu ei ole. Kihnu laiud on nagu mudaauk, kus linnud ei taha elada. Paraku on seis selline, praegu on linnud olemas aga nende seis on tõesti väga kehva.

Mihkel Leas: Tähendab ma valmistasin ette väikese kõne. Kõigepealt tahan tänada kõiki kihnlasi, aktiivselt osa võtmise eest allkirjade kogumisel. Tänu siin vanade kalurite soovitusel läksid lehed ringi käima perest-peresse. Ja nad liikusid väga edukalt läbi külade ja korjasime mõne päevaga 253 allkirja, mis on tegelikult valdav enamuse Kihnus olevatest inimestest. Paraku on kurb, et mõnest talust läksid need lehed mööda, aga see on paratamatus. Seoses selle teemaga ma kuulasin vabariigi presidendi Toomas Hendrik Ilvese kõnet riigikogu 12 koosseisu avaistungil ja leidsin sealt mõned huvitavad faktid, mis seostuvad selle teemaga. Ma tsiteerin: „Mu daamid ja härrad. Soovin teile julgust tulla tagasi seaduste juurde, mille toime pole selline, nagu alguses loodeti. Tehke need seadused korda, sest halvasti, puudulikult või üldsegi mitte töötav seadus kõigutab usku õigusriiki ja põhiseaduslikku korda.

Küsi iga uue seaduse kohta – kas seda on vaja? Kas uuest seadusest loodetav kasu ja selgus ületab sellega kaasneva segaduse ja võimaliku kahju? Küsi iga paragrahvi ja iga eelarverea kohta – kas see suurendab meie inimeste heaolu? Kas see teeb Eesti suuremaks ja paremaks?

Mu daamid ja härrad.

Asudes sisuga täitma valijatelt saadud mandaati, küsi endilt otse ja ausalt: Kas elu kõikjal Eestis on ühtviisi elamist väärt? Kas oleme, me kõik, emakeelest ja kultuurist sõltumata, õnnelikud just siin, Eestis? Kuni vastus on eitav või isegi ebalev, ei peaks me muretsema eesmärkide nappuse üle. Eesti järgmiseks eesmärgiks on kujundada meie riigist elukeskkond, kust omad ei lahku, kuhu tullakse võõrsilt kogemuse võrra rikkamana tagasi ja kus kõik Eesti sõbrad soovivad elada, end teostada ja meie ühist elu rikkamaks muuta. Ja siis on meil tõesti riik, mis näeb välja nii ja käitub nii, nagu poleks okupatsiooni siin kunagi olnudki.“

Need on mõned üksikud mõtted, mis on ilmekalt seotud selle teemaga. Et paraku on praegu kalandust puudutavad seadused sellised, mis ei lase meil elada seaduskuulekate kodanikena. Me ei soovi ju muud kui meid lastaks teha tööd, mida me oskame, armastame. Vanasõnagi ütleb: ära anna näljasele kala, vaid anna talle õng, et ta saaks selle kala ise püüda. Meie ei soovi muud kui ainult seda, et meid lastaks ennast ja meie peret üleval pidada ja seda rahuliku südamega. Kahjuks peame olema pidevas ringkaitses igast ilmakaarest tuleva seaduse muudatustega, mis kaitsevad kõiki ja kõike peale meie. Unustatakse ära, et ka meie oleme osake loodusest, et oleme elanud siin sajandeid ja tarbime looduse poolt pakutavat ja tahame seda teha ka tulevikus. Niisiis oleme meie kõige

rohkem huvitatud sellest, et loodusel oleks ka tulevikus pakkuda meile oma rikkusi. Loodan siinkohal seaduse tegijate mõistusele, et kalapüük ei saaks hävitatud nagu väikekalur, sest hävitada on lihtne aga taastada pea võimatu. Kurb on see, et seaduseid teevad inimesed, kes istuvad kabinetis ja on võõrdunud reaalsest elust. Sellest tulenevalt valmivad seadused, mida reaalses maailmas elavad inimesed ei suuda täita, sest neis puudub loogika.

Poleks kalurid sekkunud siis oleks juba praegu kõik laiud kormorane täis ja teisel merelindudel poleks kohta kuhu pesa rajada. Sellest tulenevalt on loodus pidevas muutumises, ühed liigid surevad välja, teised tekivad ja evolutsiooni käigus muutuvad ka elusolendite toitumis harjumused. Tahaks loota, et seaduse loojad vaataksid avara pilguga ringi kuidas see valdkond mõjutab inimesi, kes ikkagi kõige paremini tunnevad antud valdkonna plusse ja miinuseid. Teadlased soovivad, et kalurid ei eksisteeriks, sest siis saaks kaitsta kalu ja linde, meie soovime, et teadlasi poleks, sest meile on nad ainult peavaluks. Paraku eksisteerivad mõlemad, sellest tulenevalt peaks hoiduma kahtlaste väärtusega seaduste väljamõtlemisest. Käima võib-olla külas inimeste juures, keda need seadused hakkavad mõjutama. Antud olukorras oleks pidanud käima enne Kihnus ja kaluritega arutama kus ja kuidas ja keda kaitsta. Tulu oleks sellises kahepoolses koostöös nii kaluritele, keskkonnakaitsele ja lindudel. On lihtne istuda linnas arvuti taga ja tõmmata kaardile kriipse, et siia teeme kaitseala. Mõtlemata, kas see toimib ja mida see endaga kaas toob. Lõpetuseks tahaks soovida tulevikus paremat koostööd.

Nele Saluveer: Väga ilus ettekanne. Koostöö teema on meil natukene nõrk aga meie oleme alati avatud ettepanekutele. Võimalusel kuulame teid ära, võimalusel me arvestame nendega. Meie eesmärk ei ole kindlasti kalapüüki piirata vaid piirangu kavas on looduväärtuseid kaitsta ja praegu meie oleme ka kompromissialtid, arvestades teie ettepanekuid oleme oma lahenduse välja pakkunud. Kui ajalist piirangut ei ole, siis ei peaks ju probleemi olema. Mis Teie sellest arvate?

Mihkel Leas: Ma ei saa nüüd kõigi kalurite eest rääkida aga minu seisukoht on selline, et me kasutame laidude äärt ainult tuulise ilmaga varjuna ja ükski lind sellest häiritud ei saa. Kui me isegi käime laidudel ja lükkame paadi noka vastu, isegi siis ei lähe linnud pesa pealt ära.

Nele Saluveer: Piiri tõmbamine on väga raske ja ega keegi ei hakka seda sentimeetri täpsusega arvestama. Te peaksite pesitsusajal, mis on suhteliselt lühike aeg, paarsada meetrit laidudest eemale hoidma. Ülejäänud ajal piirangut ei ole.

Johannes Leas: Kas olete Sangelaidudel hülgeid näinud?

Mihkel Vesik: Vabandust väljenduse pärast, kormorane sitta on kõik kohad täis aga viigerhüljes vajab rahu. Seal ei ole mingit rahu.

Vilma Vesik: Vanasti käidi Sanges heina tegemas ning kõik linnud elasid. Linnu pesad lasti olla ja niideti vikatiga pesa ümbert ära. Nüüd ei või enam saare peale minna.

Leili Joala: Kuhu siis isa läheb oma pojaga õngesid sisse laskma ning poissi õpetama?

Mark Soosaar: Kuulge mehed ja naised, see tüli kiskumine ei vii meid kuskile. 2002 aasta esitas Vabariigi Valitsus Kihnu Unescole. Meie läksime esitama Kihnu pulma, aga üks jaapanlane ütles, et Kihnu kultuur elab ainult Kihnu looduses, mis tähendab seda, et kolm saart ja laiud ongi Kihnu loodus ja elab ainult siis kui oma traditsioonilist elu jätkab. Kui me jõuame Sangelaiuni siis kõik me mäletame, kuidas Sange Kolla oli viimane inimene seal. Need linnukuningad hoidsid seda saart. Linnud pesitsesid ümber koio, ning teadlased teavad väga hästi Aleksei Lotmani kuulsat ütlust: „Liigirikkus on kõrgem seal, kus on kõrgem teadlik inimtegevus“ aga nendel laidudel inimtegevust ei ole ja siis teate ise, mis liikidega juhtub. Pole mõtet siin kellelegi puru silma ajada. Ega siin muud ei ole kui tuleb lubada koiod ehitada ja vanemad inimesed võtta omale uuesti selle elukutse ja suveks sinna elama minna. Minul isiklikult on rõõm nii keskkonnaameti kui ka Kihnu regionaalprogrammi poole pöörduda, et juba sellel aastal antaks 100 000 krooni koio ehitamiseks ja maksta 5000 krooni kuus palka inimesele, kes läheks sinna elama. Ja palun väga, et ka keskkonnaamet seda tõsiselt võtaks ja teeks siis vastava eeskirja, et see inimene saaks seal liike tasakaalustada ja linnud saaksid sinna pesitsema tulla. Kusjuures seda meest on sinna väga raske leida, sest kes tahab minna sinna täis situtud saarele elama.

Toomas Pajula: Mina tahaks rääkida sellist lugu, et praeguseks on kuulutatud välja selline situatsioon, et saare kõrval asetsevad laiud oleksid looduskaitsealad. Nagu meile juba näidati, siis on juba kõik need laiud kaitstud mingite seadustega. Kelle vastu nüüd tahetakse seda kaitseala

kuulutada, kihnlaste vastu. Kuna laidude ümber käivad ainult kihnlaste paadid. Looduskaitse seadus, mis tahetakse vastu võtta on konkreetselt suunatud meie vastu. Mina arvan, et see oleks aluspõhi mille alusel see seadus on vastuolus, kuna see on ühe rahvusliku grupi vastu suunatud, siis Eesti riigi põhiseadusega on see kriminaalselt karistatav. Mina olin doktoratuuri seminaris ja me arutasime seda teemat ja tekkis professoril küsimus, miks ei ole seda teemat üldse kihnlastega arutatud, miks on algatatud nii üks asi. Selle küsimuse tõstatas looduskaitseala moodustamiseks Mart Jüssi 2010 aastal 14. detsembril ja selle aluseks on Mart Jüssi 2007 aastal tehtud viigerhüljeste elupaiga uuring. Ja ma küsin, kas Mart Jüssi on rahvusvaheliselt tunnustatud spetsialist? Keegi ei saa teha selliseid põhjanevaid uuringuid, kui tal ei ole vähemalt doktorikraadi. Ma vaidlustan selle ekspertiisi mille alusel on tehtud see, mida te plaanite teha. Ma arvan mul on selleks õigus ja kui esmaspäeval on viimane aeg siis saate vastuse kirja teel. Mina nõuan, et tehakse põhjalik uurimus sellel alal ja kuulatakse kaasaarvatud Sääre küla ja Linaküla nende inimeste arvamust, sest selle looduskaitseala tulemus lõpetab nii mõndagi. See on nii täiesti selge, et selle vastu tuleb hakata, sest see on organiseeritud kihnlaste vastu.

Heiki Luhamaa: Esiteks kaks sõnavõttu olid väga kenad. Ausalt öeldes väga palju ilusaid sõnu aga ma ei näinud ühtegi konkreetset näidet, kuidas see nüüd tapab Kihnus elu ära. Palun tooge konkreetselt näited. See hävitab Kihnu elu, aga kuidas?

Toomas Pajula: Kui te ei hävita kihnlaste elu, siis miks te seda teete?

Heiki Luhamaa: Me tahame kaitsta linde, keda hävitavad kihnlased. Palun tõstke konkreetselt probleemid ette, ärge rääkige üldiselt, et see hävitab. Ka siiaamaani on need laiud kaitse all olnud, see mis me praegu teeme on piiride täpsustamine.

Enn Karjam: Miks on kajakad pürgimägedel? Miks te ei suuna kajakaid tagasi mere kohale?

Heiki Luhamaa: Need kajakad, kes Kihnu laidudele tulid, need ei ole prügimägedelt, need on teised liigid.

Johannes Leas: Te ütlesite, et ei kuulnud mitte ühtegi konkreetset näidet, mina kuulsin suurt ettepanekut Sangevana koht taastada. Vaja on ühte tõelist meest sinna, et ära hirmutada huligaanid.

Heiki Luhamaa: Selle kohta ütlen ma seda, et meie ei ole õiged inimesed seda rääkima sellepärast, et järelvalve pole keskkonnaameti rida. Järelvalve on keskkonnainspektsiooni rida ja on praegu absoluutselt null. Kui soovite Sangevana koht taastada siis tuleb pöörduda keskkonnainspektsioon poole.

Reene Leas: Kas on tehtud konkreetseid uuringuid, mida on tutvustatud kohalikele inimestele, mis näitavad, et tõesti munade korjamine ja inimeste seal käimine on liigirikkust vähendanud. Miks just arvate, et inimene on selle taga?

Heiki Luhamaa: Arvukuse hinnangud on olemas, oleme käinud lugemas. See kõik on meil olemas.

Reene Leas: Aga Kihnus on ka arvukus vähenenud?

Heiki Luhamaa: Kindlasti on.

Reene Leas: Kas see ei ole inimeste tekitatud?

Heiki Luhamaa: See on Kihnu kultuuri kadumine. Paljude liikide kadumine on läinud allapoole.

Nele Saluveer: Meie ei taha teha mitte midagi teie vastu, meie tahame teha ainult liikide poolt ja meie ei taha põhimõtteliselt piirata teie tegutsemist merel, te võite kala püüda. Mis meile ei meeldi on see, et te lähete laidudele kui linnud pesitsevad ja kui hülged poegivad. Aga miks teil on vaja sinna laidudele minna, kui linnud poegivad. Minu meelest ei ole see väga suur piirang. On ju teada, et minnakse laidudele neid mune korjama, mis on ebaseaduslik ja mida ei tohi teha.

Johannes Leas: Kui neid mune korjatakse, siis ainult suuri „kulli“(kihnu murdes kajakas) mune, kui korjatakse. Nendega ei ole absoluutselt kusagil probleemi, et nad oleksid mingisuguses ohus. Aga kui pardi mune ei korjata?

Heiki Luhamaa: Ma pead ei annaks, sest 2009 me lugesime kõik tühjad pesad kokku. 58 % tiiru pesadest olid täiesti tühjad, alla 10 % oli neid, kus olid munad sees. 2009 aastal ajasime inimesed minema, kellel olid panged munadega näpuotsas. 2010 leidsime lõkkeaseme koos panniga, kõrval oli munakoore hunnik.

Meelis Leas: Ma tahtsin küsida, et mis linna liigid need on, mis hävimisohus on?

Heiki Luhamaa: Mida te nüüd soovite arvukamaid või väärtuslikumaid?

Rahvas: Kõiki.

Heiki Luhamaa: Selles mõttes, et need samad tiirud, tutt-, rand- ja jõgitiir, nende arvukus on langenud Eestis kiiresti. Kihnu laiud on potentsiaalne koht, kus nad saaksid tõeliselt hästi pesitseda ja oma pojad üles kasvatada. Aga haruldastest on Sangelaiul näiteks tõmmukajakas, kellest Eestis pesitseb võib-olla kuni 50 paari, neist 5 paari Sangelaiul.

Toomas Pajula: Kas nad ei ole siis kaitse all?

Reene Leas: Kas nad ei ole sealt kadunud sellepärast, et sealt on kadunud see looduskeskkond?

Heiki Luhamaa: Nad on seal olemas. Lähemal asuvad laiud korjatakse puhtaks. Sangelaid on väga hea lindude saar.

Johannes Leas: Me räägime laidudest aga räägime ka Kihnust, kus elanikud elavad. Vanasti ei olnud võimalik rannas käia kui kiivitajad vaata, et silmad nokivad peast välja, ei ole enam üldse. Üle Eesti on saanud tavaks võidelda tagajärgedega, mitte põhjustega. Tuleks teha kindlaks miks seda kiivitajat enam siin ei ole?

Heiki Luhamaa: Kihnu saare pealt on kadunud nad sellepärast, et on kadunud põllumajandus.

Toomas Pajula: Kas teil on võimalik üks korralik ekspertiis teha?

Heiki Luhamaa: Defineerige, mis on korralik ekspertiis.

Toomas Pajula: Põhjalik, et me usuksime, et seda on vaja.

Heiki Luhamaa: Mida on vaja teha et te usuksite?

Toomas Pajula: Korralik, Põhjalik.

Heiki Luhamaa: Mis asi on korralik, mis põhjalik?

Toomas Pajula: Et oleks pädevate teadlaste koostatud.

Heiki Luhamaa: Kes on pädev teadlane?

Toomas Pajula: Te tulite praegu meiega rääkima, minge siis rääkige kajakatega ja tehke oma asi ära, kuna te tulite siia peate ka meiega rääkima.

Runo Ruubel: Ärge olge üleolev.

Heiki Luhamaa: Ma ei ole üleolev, aga ma tahan teada.

Toomas Pajula: Ma loodan, et te teate, mis on teaduslikult põhjendatud ekspertiis. Teadlaste poolt, kes on tunnustatud eksperdid.

Reene Leas: Kui Sangelaiud on 1964 aastast kaitse all ja sellest aastast on olukord jätkuvalt läinud hullemaks. Võib-olla peaks selle põhjalikult üle vaatama, et miks on vaja üldse seda kaitse all hoida.

Nele Saluveer: Eks on väga palju järelkaja sellest, et seal ikkagi käiakse siis kui ei ole vaja käia ja korjatakse neid mune. See on väga paljust järelvalve probleem.

Reene Leas: Ma olen kuulnud, et on selliseid uuringuid, näiteks Matsalus, kus ei ole munade korjamisest juttugi ja olukord on palju hullem kui Kihnu laidudel. Kas on teaduslikult tõestatud see on munade korjamisest tingitud?

Heiki Luhamaa: Teaduslikult ei ole võimalik seda tõestada, lihtsalt metodoloogiliselt.

Reene Leas: Aga tulemuste tutvustamisest oleksime meie huvitatud.

Heiki Luhamaa: 2009 aasta tulemuste kohta me tegime väikese pressiteate. Probleem on see, et need liigid on küll olemas, aga häda on selles, et nad üritavad siin pesitseda aga neile ei tule sellest midagi välja.

Reene Leas: Öelda, et sellepärast nad ei saa seal pesitseda, et suvel käib seal kalapüük?

Heiki Luhamaa: Ei mitte kalapüük. Peamine probleem on ikkagi munade ära korjamine.

Mare Mätas: Küsimus selle koio taastamisest, Kihnu Kultuuriruum tegi 2007 aastal suure projekti, maja oli praktiliselt valmis, et paigaldada hoius-linnuvaatlustorniga. Keskkonnamet teatas, et selline projekt on välistatud ja see on kõige ebaõnnestunud projekt ja ma olin sunnitud raha tagasi andma. Ja nüüd küsimus selles, kas 4 aastat hiljem on teie seisukoht muutunud?

Nele Saluveer: Meie seisukoht ei ole muutnud.

Paal Põlluste: Kalurid pakkusid välja omapoolsed variandid, mis olid päris suure toetuse saanud, Kihnust korjatud allkirjade näol. Nagu ma aru saan, siis kompromiss oleks saavutatud, oleks te nõustunud nende ettepanekutega, mis kalurid tegid. Aga te ikka kauplete edasi siin.

Nele Saluveer: Selles mõttes teeksime me kompromissi teise nurga alt, et kalurid soovisid piiranguvööndi ära kaotamist. Mis tegelikult tähendab kalurite mõistes, et nad tahavad seal kala püüda, meie piiranguvööndit ära ei kaota, aga meie lubame neil seal kala püüda.

Runo Ruubel: Praegu on jutu tasandil, et lubame aga pärast on seaduses teistmoodi kirjas ja teie olete kuskil teise töökoha peal ja keegi ei tea midagi.

Nele Saluveer: Ainuke piirang, mis siis sinna jääb on kiiruse piirang, et ei tuleks sinna kiirkaatrid.

Meelis Leas: Kas te kaks noort inimest teate kuidas nägi Sangelaid välja 1990-ndatel aastatel?

Nele Saluveer: Ma olen ainult pilte näinud.

Leili Joala: Nüüd on koio ehitamiseks luba vaja, siis kui vanamees elas seal suvi läbi, aastakümneid ei olnud ühtki luba vaja, kõik linnud säilisid, nüüd mingit luba tarvis.

Nele Saluveer: See ei ole teie vastu suunatud.

Ingvar Saare: Ma küsin ühe konkreetse küsimuse, et kalurid tegid ettepaneku tormi ajal või kui paadiga midagi juhtub laiule minna. Kas see asi läks ka kuidagi sisse? Kui inspektor leiab kaluri sealt laiult, siis ongi kalur süüdi. Kas see ettepanek sai arvestatud?

Nele Saluveer: Kui ikka tõsine probleem on või paat läheb katki, siis ei ole tule keegi trahvima.

Ingvar Saare: Täna tuleb ju.

Heiki Luhamaa: Siin on see, et kaitseeskirjades on hädaabi töödel.

Ingvar Saare: Tööde aga mitte tolle isiku, päästja võib sinna minna aga isik mitte. Nii oli kirjas seal.

Heiki Luhamaa: Selle asja peab juristidega üle vaatama aga siamaani on need nõuded sellised üle Eesti.

Mare Mätas: Ettepanek Heikile, avalda andmed Kihnulehes, lindude arvukuse kohta, et ka meie näeks millised liigid on hävimisohus. Tõesti oleks hea teada, mis on juhtunud viimase 10 või 20 aastaga.

Heiki Luhamaa: Ma pean rääkima Aivoga.

Paal Põlluste: Tundub, et teema on natuke toores. Avalikustamise aeg saab läbi, teil on kaks nädalat aega vastata ja mis siis edasi saab?

Nele Saluveer: Kaks nädalat on aega vastata ettepanekutele. vaatame need läbi ja siis läheb edasi keskkonnaministeeriumisse.

Paal Põlluste: Ilma tagasisideta?

Nele Saluveer: Põhimõtteliselt küll aga sellepärast ma räägin, et kuulan teie arvamusi.

Ingvar Saare: Millal siis see lõplik otsus tuleb?

Nele Saluveer: Lõplik otsus saavutatakse alles siis kui eeskiri on keskkonnaministeeriumis kinnitatud.

Paal Põlluste: Kas see tähendab ikkagi, et need kompromissid, mis te siin välja pakkusite, üks osa neist on siin olemas aga need mis täna tõstatati. Te neile tagasisidet ei anna?

Nele Saluveer: Need, kes on kirjalikult oma ettepanekud esitanud, neile anname kirjalikult tagasisidet.

Paal Põlluste: Kas oleks teilt võimalik paluda, et kahe nädala pärast teeme uue kohtumise, ajame kalurid ja kultuuritegelased kokku ja vaatame korra üle teie poolt kompromissina tehtud ettepanekud, enne kui need lähevad ministeeriumisse.

Nele Saluveer: Seda ma ei julge täna lubada.

Heiki Luhamaa: Kõik küsimused, mis on kirjalikult esitatud, nendele me vastame kirjalikult, sest tänane jutt ei lähe dokumentatsiooni juurde

Päevakorrapunkt 5

Taristu: valla teede ja valla sadama arengud ja tulevik

Ingvar Saare: 2013 aastal hakatakse sadamat ja kaisid rekonstrueerima. Sigatsuaru keskkonna mõjude hindamiseks oleme taotlenud raha Väikesaarte programmist, 2. mail selgub, kas saame või mitte.

Teede viimine mustkatte alla-taotlus esitati Kihnu Regionaalprogrammi- veel ei ole teada, kas raha saadakse. Mustkate läheb kohalikele teedele, mida parandati 2009 aatal kruusaga. Linaküla ja sääreküla teedele ei tule mustkatet, kuna tahame need teed üle anda riigi omandisse. Mustkate tuleb Pritsu tee peale, Aadu tee peale, Aadu tee ristist Tehnokeskuse juurde, Lamendi- Noodi ja lõpeb enne Kalmu tee risti.

Kaie Lehtpuu: Kellega pean ühendust võtma kui tahan kruusa saada?

Paal Põlluste: Minuga.

Toomas Pajula: Kas Sigatsuaru jaoks on eskiis tehtud?

Ingvar Saare: Ei ole, taotlesime raha aga veel ei ole teada, kas saime.

Meelis Leas: Mis plaanid riigil teedega on?

Ingvar Saare: Riik tahab asustust läbivaid teid oma alla võtta.

Paal Põlluste: Riik peab tagama, et päästeteenistus saaks iga majapidamise juurde.

Õie Vesik: Millal rootsiküla riigi teele mustkate tuleb?

Johannes Leas: Kes otsustas kuhu mustkate tuleb?

Vilma Vesik: Millal lehest antsuni teed korda tehakse? See tee on õudne.

Ingvar Saare: Sinna saab tuua ainult kruusa.

Enn Karjam: Kui Sigatsuaru juurde tee tuleb, siis kui lai see tee tuleb?

Ingvar Saare: Väga laiemaks ei saa minna. Praeguse tee laiune.

Mihkel Leas: Kas rahvamajast kiusu nukani jääb kruusatee?

Ingvar Saare: Jah.

Johannes Leas: Kuidas on nende taludega, mis on eraldatud? Vald peaks tagama iga taluni tee, et sinna saaks kiirabi ja päästeteenistus ligi.

Ingvar Saare: Neid teid ei ole olemas.

Mihkel Leas: Kui lennujaama ehitati, siis lasin ühistul lükata tee oma majani. Nüüdseks olen juba pidanud kaks korda laskma oma tee ära lükata ja selle kinni maksma.

Meelis Leas: Mustkattes on augud sees, kuidas neid lapitakse?

Paal Põlluste: Kui praam käima hakkab, siis Teedemeister tuleb isiklikult tõrvapotiga ja teeb korda.

Kaie Lehtpuu: Kes tolmutõrjet teedele paneb?

Ingvar Saare: Vald tellib ja teedevalitsus tuleb paneb.

Kaie Lehtpuu: Kas meie juurde tee peale ka pannakse, meil on küll mets vahel aga tolmu on kogu aeg täis. Kõik turistide grupid viiakse meie majast mööda.

Päevakorrapunkt 6

Kihnu valla arengukava 2011-2020 avalik arutelu

Ingvar Saare: Päeva lõpuks jõuame siis arengukava arutelu juurde ja räägime mõne sõnaga arengukavast: Mis me oleme teinud, mis seisus arengukava on ja miks arengukava on vaja ning kuidas selle koostamine meil siiaani on välja näinud.

Tegemist on dokumendiga, kus üldjuhul on paika pandud olemas olev olukord ja tehtud selle põhjal analüüs. Pannakse paika visioon, milleni tahame jõuda. Arengukavas võetakse arvesse inimeste arvamust ja inimeste abiga pannakse paika need tegevused, milliseks vald peaks arenema. Seadusest tulenevalt on arengukava valla juhtimise alusdokument, mis paneb paika konkreetseid tegevused arengukavale.

Arengukava näitab millised tegevused on plaanitud tegemiseks sellel aastal, järgmisel ja ülejärgmisel aastal. Arengukava tuleb uuenda iga aasta 1. oktoobriks, arengukava on valla eelarve koostamise aluseks, see mis siin kirjas on oluline ja me teeme selle jaoks iga päev tööd, et leida need kohad, kust raha saada, et need ellu viia ja Kihnu oleks parem paik elada.

Praegu on kehtiv arengukava, mille järgi on tehtud tööd 4 aastat ja mis täna on arengukavale toetudes ära tehtud. Kõige olulisema investeeringu oleme teinud koolimaja ehitamisse. Oleme rahvamaja akustikat parandanud ja käsil on projekteerimine, et maja küttesüsteem välja vahetada. Me oleme teinud väga suure investeeringu muuseumisse, mis on meie valla uhkuse asi. Lisaks sellised pisikesed asjad, rahalt väikesed aga väärtuselt suured.

Me alustasime arengukava koostamist töögruppide moodustamisega, kus erinevad tänased haridus valdkonnas töötavad inimesed istusid kokku ja arutasid, mis tuleks teha ja millesid oleksid need tegevused.

Arengukava koosneb neljast osast: üldkirjeldus, valdkondade hetke olukord, arengu visioon ja neljas osa valdkondlikud arengueesmärgid tegevussuundadele, mis on siis konkreetseid tegevused, mida kavatsetak teha.

Milline see kindel prioriteet on see selgub eelarve strateegia kokku panemisel. Oleme läbi viinud

2009 aastal küsitluse, kus selgusid prioriteedid, mis kattusid 2005 aastal läbi viidud küsitlusega. Inimesed annavad prioriteetide põhisuuna.

Enne kui me läheme ettepanekute juurde, siis tahaks läbi viia rühma töö, teie käest kes te siin olete tahame küsida nelja asja, mis teie näete Kihnu valla tugevustena, nõrkustena, võimalustena ja ohtudena.

Rühamtöö 30 minutit.

Johannes Leas: Dokument on ääretult mahukas. Siin puudub ju praktiliselt visioon aga edasi tulevad tegevused mida siis teha, see on ainult üldsõnaline mida tõttõelda kõik inimesed teavad. Oleks vaja konkreetset tegevus plaani, just nimelt tegevusplaani nt 2011- teede mutkatte alla viimine, 2012 kooli ehitus jne. Lühidalt ja selgelt ja siis on võimalik seda kasutada eelarve koostamisel, sest oleme ausad kaks aastat on eelarvet koostatud eelarve plaanita. Suuremas osas on see eelmisest arengukavast maha kirjutatud. Minu ettepanek oleks alustada kõigepealt haridusest.

Ingvar Saare: Nagu ma ütlesin siis arengukavale lisandub arengustrateegia, mis on eraldi dokument ja eraldi menetlus. Eelarvestrateegia on palju põhjaliku dokument kui tegevuskava. Me hakkame alles eelarvestrateegiat koostama, kus on aastate lõikes konkreetsed tegevused sisse pandud. See on tegemata, see tuleb. Teiseks see ongi maha kirjutatud eelmisest arengukavast 2007-2013 sellepärast, et need asjad on siijamaani tegemata. Ei ole nii palju raha, et kõiki asju ära teha. Need ongi ümber tõstetud ja need asjad, mis on tehtud on täiendatud ja kehtestatud uued tegevused. Me peame arutama millised on prioriteedid, nii et läheks arengukava aruteluga edasi, selles võtmes, et oodatud on kõik küsimused, arvamused, ettepanekud.

Johannes Leas: Ma teen ettepaneku, kuna põllumajandus on Kihnus välja surnud. Ja nüüd on rannakarjamaadel liikumine praktiliselt võimatu, võib olla on veel neid peresid, kus tuleb arutada põllumajanduse tootmist ja subsideerumist. Kuna vallavalitsus ei ole selle temaga tegelenud, teen ettepaneku arendada omaavalitsust ja taotleda põllumajandus-ministeeriumist põllumajanduse subsideerumiseks ja välja arvutada kui palju maksab lehma ülalpidamine Kihnu vallas. Sellega saavutaks: 1. see pere omale töö; 2. pere saaks toidetud, piima, või kõik omast käest võtta; 3. oleks haritud rannakarjamaad, puisniidud 4. tekiks võimalus väikeettevõtluse opereerimisele, kus osaleks kolm peret, hakataks tegema jogurtit, võid ja saaks Kihnu poodidesse müügile viia, siis oleks tunduvalt odavam poest osta. Palun väga konkreetne ettepanek.

Ingvar Saare: Selle koha juures üks arutelu koht oleks, et kes täna siin oleks nõus lehma pidama?

Johannes Leas: Kui makstakse 50 000 aastas, see on absoluutselt tagastamatu.

Ingvar Saare: Riik võib 50 000 aastas anda aga iga päeva 7 päeva nädalas, kas see inimene kes selle raha saab, tahab üles tõusta ja minna toimendama ja igal õhtul. Mis siis inimesed arvavad?

Leili Joala: Nõuded on liiga suured lehma pidamiseks.

Johannes Leas: Kihnu valla traktoristid on palju kallimad. Mina tõin mandrilt ekskavaatori, puhastasin kraavi ära ja tuli odavam kui siit võtta, lõin pärast hinna kokku ja arvutasin tunni hinna, palju odavam tuli. Kihnu Majandus OÜ-l on tehnika olemas, selle tehnika eesmärk oli korrastada just nimelt puisniite. Osaühing ei tohiks võtta raha inimestelt niitmise eest, kui ainult siis bensiini eest. Paraku praegu see nii ei ole.

Pajula Toomas: Kuidas edasi hakatakse toimima?

Ingvar Saare: Kuidas oleks parem tööd edasi jätkata?

Paal Põlluste: Minu ettepanek vallavalitsusele, et eelarvestrateegia kokku koondada 1-2 lehele, et inimesed saaksid oma arvamuse juurde kirjutada. Arengukava on dokument milles lepitakse kokku kuidas minnakse edasi 2020 aastani.

JOOKSVAD KÜSIMUSED:

Ivo Alas: Maalehes oli artikkel, et vallamaja katus laseb läbi . Kas see on likvideeritud?

Ingvar Saare: See on rahvamaja katus, vallamaja asub esimesel korrusel. See katuse tegemine on praegu projekteerimisel. Sellega on natukene probleeme, võiks muidugi juba valmis olla.

Ivo Alas: Sellise nurga all ei või katus üldse ollagi. Kuidas seda katust parandatakse?

Paal Põlluste: Täheandab uus katus on selline, et vana katus võetakse maha pannakse vineer roovituse peale see kaetakse ruberoidiga ära ja pannakse plekk peale tagasi.

Leili Joala: Kui seda maja tehti, kas siis ei teatudki seda?

Paal Põlluste: Teati ikka aga siin rikuti nii palju ehitusnõudeid.

Ivo Alas: Millise katuse arhitekt siia projekteeris?

Ingvar Saare: Selle sama. Kunstilist eesmärki taotleti eelkõige. Augustis tähistame maja avamise aastapäeva.

Meelis Leas: Kas kuskilt liiva saab?

Paal Põlluste: Liiva saab ametlikult aga liiv on kividega rikastatud.

Ly Leas: Lasteaia lapsevanemad kirjutasid kirja, mis oli adresseeritud direktorile, vallavalitsusele ja volikogu. Kas seda arutati volikogus?

Paal Põlluste: Ma mäletan seda kirja, see oli küll suunatud volikogule ka aga sellega tegeleb vallavalitsus ja seda ette ei loetud.

Ly Leas: Miks kui see oli volikogule suunatud?

Paal Põlluste: Kõigile volikogu liikmetele tehti see teatavaks.

Ly Leas: Aga seda ei arutatud?

Mare Mätas: Vallavanem vastas minu arvates sellele.

Ingvar Saare: Ma vastasin volikogule ka.

Ly Leas: Kas siis vallavalitsus ja volikogu on Kihnus üks ja seesama?

Ingvar Saare: Kuidas delegeeritakse ülesanded nii on. Meie täidame seda, mis volikogu ütleb.

Ly Leas: Kas oli siis see teema volikogus arutlusel?

Paal Põlluste: See oli pädevuse küsimus ja mina andsin korralduse, et vallavalitsus peab vastama.

Ingvar Saare: See küsimus mida volikogu ka aksepteeris on Kihnu lehes vastatud.

Ly Leas: Jah, ma tean, et vallavanem vastas.

Paal Põlluste: Teema ei olnud volikogu pädevuses.

Ly Leas: Kas lasteaia teema on ainult vallavalitsuse pädevuses?

Paal Põlluste: Ma pean ennast kurssi viima.

Mihkel Leas: Kas mingit informatsiooni on millal maanteeamet otsustab need teelõigud mustkatte alla viia?

Ingvar Saare: Täna ei ole.

Ingvar Saare: Ma tõstataks veel ühe arutelu teema, et kõhud on tühjad. Kas keegi ei tahaks toitudekohta avada Kihnus?

Kaie Lehtpuu: Ma tahaks käia koolimajas söömas 15 krooni ja kui magustoitu ei võta siis maksan 10 krooni.

Runo Ruubel: Kas see toitudekoht on siis mõeldud ainult suveks?

Ingvar Saare: Ei aastaringselt. Ühesõnaga Kaie praegu toetab kooli söökla avamist rahvale.

Kaie Lehtpuu: Söögikoht võiks olla küll. Turistid on väga kimpus, nad hakkavad käima juba mai kuus ja käivad oktoobrini ja tead kui sant on öelda, et ainukene koht kust nad kohvi saavad on praami peal.

Jaak Uibu: Sadamaterminalis peaks söögikoht olema olemas.

Ingvar Saare: Jah, kui avatakse.

Maire Havik: Aga sellel aasta läheb samamoodi edasi.

Paal Põlluste
Volikogu esimees

Kristel Nazarov
protokollija